

УДК 338.486

JEL Classification: L 83, R 11

Грабар М. В.

кандидат економічних наук

Ужгородський національний університет

Грабар М.В.

кандидат экономических наук

Ужгородский национальный университет

Hrabar Marina Vasilivna

PhD, Associate Professor

Uzhhorod National University

**ТУРИСТИЧНА ІНДУСТРІЯ США: ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ
РОЗВИТКУ**

**ТУРИСТИЧЕСКАЯ ИНДУСТРИЯ США: ОСНОВНЫЕ
ПОКАЗАТЕЛИ РАЗВИТИЯ**

**TOURIST INDUSTRY OF THE USA: BASIC INDICATORS OF
DEVELOPMENT**

У статті досліджено основні показники розвитку туристичної індустрії США. Виділено специфіку туристичного ринку країни. Проаналізовано динаміку туристичного потоку, туристичних витрат, зайнятості, оплати праці та податкових надходжень від туризму. Наведено основні тенденції пошукових запитів на онлайн-бронювання з туристичних веб-сайтів, які агреговані винятково для індустрії туризму США.

Ключові слова: туризм, туристичний потік, туристичні витрати, зайнятість, податкові надходження, прогноз, туристичний експорт.

В статье исследованы основные показатели развития туристической индустрии США. Выделено специфику туристического рынка страны. Проанализирована динамика туристического потока, туристических расходов, занятости, оплаты труда и налоговых поступлений от туризма. Приведены основные тенденции поисковых запросов на онлайн-бронирования из

туристических сайтов, которые агрегированные исключительно для индустрии туризма США.

Ключевые слова: туризм, туристический поток, туристические расходы, занятость, налоговые поступления, прогноз, туристический экспорт.

In the article investigational basic indexes of development of tourist industry of the USA. The specifics of the country's tourist market are highlighted. The dynamics of tourist flow, tourist expenses, employment, wages and tax revenues from tourism are analyzed. The main trends of searches for online booking from travel websites are aggregated exclusively for the US tourism industry.

Key words: tourism, tourist flow, tourist expenses, employment, tax revenues, forecast, tourism export.

Постановка проблеми. Незважаючи на стихійні лиха, політичні нестабільності та пандемії люди продовжують подорожувати. Н. Деленер зазначає, що вислів «життя – це подорож» є найбільш відповідною метафорою людства [9]. Протягом багатьох десятиліть, туризм переживає подальше зростання і диверсифікацію, щоб стати одним з найбільш швидко зростаючих секторів економіки в світі. Сучасний туризм тісно пов'язаний з економічним розвитком і охоплює все більше число нових напрямків. Така динаміка перетворили туризм в ключову рушійну силу соціально-економічного прогресу.

Так, у 2016 р. було здійснено більше 1 мільярда міжнародних подорожей, з яких майже одна чверть це – довготривалі мандрівки. Міжнародні туристичні прибуття в 2016 році зросли на 3,9%, порівняно з 2015 р. і становили 1,235 млн. одиниць. Франція є найбільш відвідуваною країною, в той час як США займає перше місце за кількістю довготривалих подорожей. Глобальний експорт подорожей 2016 р. оцінюється в 1,5 трильйона доларів з яких 17% припадає на США. Таким чином, туризм США займає вагомe місце у світовій туристичній індустрії, тому дослідження її показників розвитку набуває пріоритетного значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В першу чергу необхідно відмітити, що дослідження туризму США в значній мірі знаходились в площині

географії туристичних ресурсів світу: В.Ю. Воскресенський [1], М.П. Мальська [2], І.В. Смаль [7].

Систему підготовки майбутніх фахівців з туризму в США досліджувала Л.В. Чорна. У статті автором проаналізовано функціонування як однопрофільних, так і багатoproфільних навчальних закладів американської системи освіти, вказано на тенденцію закладів до об'єднання на національному та міжнародному рівнях задля забезпечення студентам можливості здобуття двох спеціальностей, у контексті характеристики освітньо-кваліфікаційних рівнів розкрито специфіку комбінованого рівня “бакалавр-магістра”, вказано на можливі шляхи творчого використання американського досвіду у вітчизняних умовах [8].

С.М. Пазізіна окреслила тенденції розвитку в'їзного туризму США та механізм підтримки туристичної галузі. Механізм підтримки розвитку туризму в США включає такі складові, як законодавча база, фінансове забезпечення, туристична інфраструктура, адміністративно-візова підтримка, кадрова підтримка та інформаційне забезпечення [6, с. 36].

Дослідження розвитку окремих видів туризму у США зустрічаються в працях В. К. Гартнера (сільський туризм) [10, с. 33-42], А.І. Нікітіна, С.В. Федорова [3] (екологічний туризм).

Н. Деленер досліджує сучасний стан туристичної галузі США та пропонує стратегічні рекомендації розвитку [9, с. 1125-1137].

Проте, необхідно зазначити, що у науковій літературі відсутні комплексні дослідження основних аспектів розвитку сфери туризму США з точки зору її базових показників.

Мета дослідження. Метою статті є дослідження основних показників розвитку туристичної індустрії США, аналіз їх динаміки та наведення особливостей ринку туризму країни.

Виклад основного матеріалу дослідження. Туризм у США – це з одного боку різноманітна, динамічна галузь економіки, а з іншого – важлива частина повсякденного життя та американського бізнесу. Туристична індустрія включає

в себе різні сектори починаючи від туристичних агентств та засобів розміщення закінчуючи транспортом, роздрібною торгівлею, розвагами.

На основі дослідження сайтів офіційних органів туризму США серед яких U.S. Travel Association [5] та National Travel & Tourism Office [4] можна виділити наступні особливості туристичного ринку США:

- подорожі займають перше місце у експорті послуг США;
- туризм є високодохідною галуззю (приносить в середньому 2,3 трлн. дол. США на основі прямого та непрямого внеску у ВВП);
- кожне 9-те американське робоче місце залежить від туризму;
- туризм є однією з 10-ти провідних галузей в 49-ти штатах;
- пропагування ідеології внутрішніх мандрівок серед населення;
- висока мобільність населення;
- туристичні дестинації США забезпечують більшу зайнятість порівняно з іншими галузями економіки.

Туристичний потік США характеризується позитивною динамікою. З 2010-2016 рр. відбувався приріст туристів (табл. 1).

Таблиця 1

Туристичний потік США у 2007-2016 рр., осіб

Роки	Туристи всього, млн.	Абсолютний приріст, +/-	Внутрішні туристи	Абсолютний приріст, +/-	Іноземні туристи	Абсолютний приріст, +/-
2007	2060,6	-	2004,5	-	56,1	-
2008	2022,9	-37,7	1964,9	-39,6	58	1,9
2009	1955,2	-67,7	1900,1	-64,8	55,1	-2,9
2010	2023,7	68,5	1963,7	63,6	60	4,9
2011	2060,3	36,6	1997,5	33,8	62,8	2,8
2012	2097	36,7	2030,3	32,8	66,7	3,9
2013	2129,6	32,6	2059,6	29,3	70	3,3
2014	2184,3	54,7	2109,3	49,7	75	5
2015	2256,2	71,9	2178,7	69,4	77,5	2,5
2016	2279,8	23,6	2205,1	26,4	77,6	0,1

Джерело: складено та розраховано автором на основі даних [5].

Найбільший абсолютний приріст туристичного потоку спостерігався у 2015 р. на 71,9 млн. осіб порівняно з попереднім. У структурі туристичного потоку виділяють внутрішніх туристів та іноземних туристів. За період дослідження 2007-2016 рр. кількість внутрішніх туристів переважає над кількістю іноземних туристів. Так, наприклад, у 2016 р. внутрішніх туристів було 96,7%, а іноземних – 3,4%. Кількість внутрішніх туристів у 2016 р. зросла на 26,1млн. осіб, а іноземних на 0,1 млн. осіб.

Туристичні витрати – це загальна сума споживчих витрат відвідувача чи уповноваженої ним будь-якої іншої особи при підготовці й під час поїздки, а також під час перебування в пункті призначення [2, с. 234].

У 2016 р. сукупні туристичні витрати зросли на 19,9 млрд. дол. порівняно з попереднім і становили 990,3 млрд. дол. США. Абсолютне зменшення витрат спостерігалось лише у 2009 р. на 72,7 млрд. дол. США, що пов'язано із відлунням світової економічної кризи (табл. 2).

Таблиця 2

Туристичні витрати у США (2007-2016 рр.), млрд. дол. США

Роки	Сукупні витрати	Абсолютний приріст, +/-	Витрати внутрішніх туристів	Абсолютний приріст, +/-	Витрати іноземних туристів	Абсолютний приріст, +/-
2007	738	-	645,3	-	92,7	-
2008	772,5	34,5	667,9	22,6	104,6	11,9
2009	699,8	-72,7	609,1	-58,8	90,7	-13,9
2010	747,4	47,6	640,6	31,5	106,9	16,2
2011	812,7	65,3	694	53,4	118,6	11,7
2012	854,7	42	728	34	126,7	8,1
2013	890,7	36	751,2	23,2	139,5	12,8
2014	941,6	50,9	792,4	41,2	149,2	9,7
2015	970,4	28,8	813,4	21	157	7,8
2016	990,3	19,9	836,6	23,2	153,7	-3,3

Джерело: складено та розраховано автором на основі даних [5].

Витрати туристичної індустрії США включають наступні статті: послуги харчування, послуги розміщення, транспортні витрати, роздрібна торгівля,

рекреація та розваги. Як бачимо з рис. 1 у 2016 р. у структурі витрат найбільшу частку займають транспортні витрати – 32,94%. Дана тенденція зумовлена тим, що як уже зазначалося вище американські туристи характеризуються високою мобільністю. Тому вони активно використовують різні види транспорту під час мандрівок включаючи, як громадський транспорт, так і власні автомобілі. Власні автомобілі або трейлери дуже популярні для сімейного відпочинку по внутрішнім туристичним атракціям. Друга позиція у структурі витрат – це послуги харчування – 25,09%. Найменші витрати на рекреацію і розваги – 10,11%, що зумовлено великою кількістю закладів даного сегменту та доступними цінами.

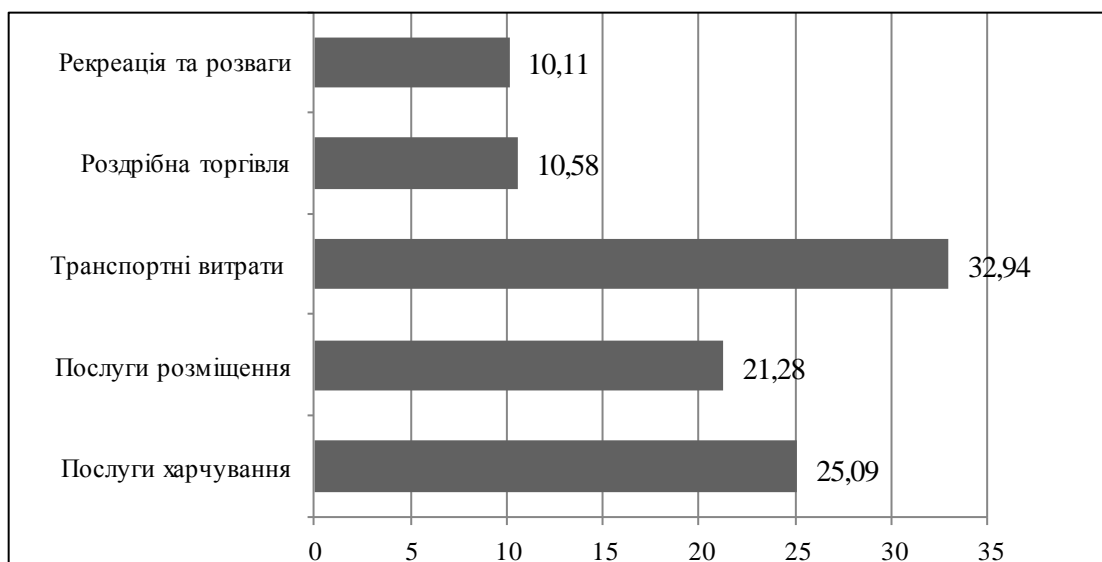

Рис 1. Структура витрат туристичної індустрії США у 2016 р., %

Джерело: розраховано автором за даними [5].

Прямі витрати резидентів та іноземних туристів у США становлять в середньому 2,7 млрд. дол. на день, 113,1 млн. дол. на годину, 1,9 млн. дол. за хвилину і 31400 дол. США за секунду.

У 2016 р. прямі витрати на туризм з метою відпочинку у США вітчизняними та іноземними туристами становили 683,1 млрд. дол. Це у свою чергу згенерувало 106,4 млрд. дол. США податкових надходжень.

Кожна 4-та з 5-ти поїздок у США здійснюється з метою відпочинку (79%). У 2016 році резидентами США було здійснено 1,7 мільярда поїздок.

Прямі витрати на ділові поїздки у США вітчизняними та іноземними туристами, включаючи витрати на зустрічі, заходи та програми стимулювання, склали в 2016 р. 307,2 млрд. дол.

У 2016 р. жителі США здійснили 457,4 млн. поїздок для ділових цілей. Кожен долар, інвестований в ділові поїздки, приносить підприємству в середньому 9,5 дол. США.

Туристична індустрія США створює робочі місця набагато швидше ніж інші галузі економіки. В середньому кількість робочих місць у туризмі зростає на 16,6% у рік, тоді як у промисловості – 10,3%.

Динаміка загальної зайнятості у туризмі США починаючи з 2011 р. демонструє систематичне зростання: 2011 р. – на 158 млн. осіб, 2012 р. – 146,3 млн. осіб; 2013 р. – 205,4 млн. осіб, 2014 р. – 239,2 млн. осіб, 2015 р. – 276,1 млн. осіб, 2016 р. – 201,6 млн. осіб (табл. 3). Згідно проведених розрахунків оплата праці та податкові надходження містили абсолютне зменшення лише у 2009 р. (на 7,4 та 5,9 млрд. дол. США відповідно). Найбільший абсолютний приріст вище згаданих показників спостерігався у 2014 р. (на 15,3 та 9,3 млрд. дол. США відповідно).

У 2016 р. американський туристичний експорт склав 246 млрд. дол. США. Туристичний імпорт склав 159 млрд. дол. США, створюючи додатковий прибуток від перевезень в розмірі 87 млрд. дол. Кожен іноземний мандрівник витрачає приблизно 4360 дол., коли відвідує США та залишається в середньому 18 ночей. Іноземні туристи складають 85,3% у структурі витрат на міжнародні перевезення.

Найбільш популярними серед внутрішніх туристів США є наступні види туризму: шопінг-туризм; гастрономічний туризм; сільський туризм. Серед іноземних туристів переважає шопінг-туризм, культурно-пізнавальний туризм, гастрономічний туризм, екологічний туризм, розважальний туризм.

Дослідження тенденцій американського туризму здійснюється програмою US Travel Barometer, що заснована на аналізі 30 мільярдів глобальних пошукових запитів на онлайн-бронювання з 5000 туристичних веб-сайтів (що

складає майже 60 % усіх пошуків та конверсій у світі щодо запитів проживання), які агреговані винятково для індустрії туризму США. У середньому, пошуки інформації на проживання в готелях відбуваються за 90 днів до фактичної поїздки.

Таблиця 3

Зайнятість у туристичній індустрії США, 2007-2016 рр.

Роки	Загальна зайнятість, млн. осіб	Абсолютний приріст, +/-	Оплата праці, млрд. дол.	Абсолютний приріст, +/-	Податкові надходження, млрд. дол.	Абсолютний приріст, +/-
2007	7699,9	-	187,5	-	115,8	-
2008	7723,1	23,2	192,5	5	118,9	3,1
2009	7397,2	-325,9	185,1	-7,4	113	-5,9
2010	7370,9	-26,3	186,8	1,7	117,4	4,4
2011	7528,9	158	195,8	9	123,7	6,3
2012	7675,2	146,3	204	8,2	128,8	5,1
2013	7880,6	205,4	209,3	5,3	134,3	5,5
2014	8119,8	239,2	224,6	15,3	143,6	9,3
2015	8395,9	276,1	237,9	13,3	151,7	8,1
2016	8597,5	201,6	248,2	10,3	157,8	6,1

Джерело: складено та розраховано автором на основі даних [4, 5].

Згідно з американським барометром подорожей, 8 з 10 мешканців США висловлюють зацікавленість у внутрішній поїздки протягом найближчих кількох місяців. За різними причинами, американці все частіше віддають перевагу вітчизняним туристичним дестинаціям, що приносить вигоду економіці. Головною ціллю їх пошукових запитів є південно-східний регіон США, що становить 30 % від загальної кількості. Південно-західний регіон (який включає в себе Техас, Арізону, Оклахому і Нью-Мексико) потрапив на друге місце – 20 %, а далі – Далекий Захід (до якого належать Каліфорнія, Аляска та Гаваї) – 19 %.

Міжнародний інтерес до США також продовжує зростати. Найбільш популярним регіоном серед міжнародних туристів залишається південно-східний регіон США (охоплення 27% пошукових запитів), Нью-Йорк,

Вашингтон, штат Джорджія залишаються на другому місці – 25%. Інтерес до південно-західного регіону продовжує зростати, і становить 13%, частково це обумовлено локалізацією тут 26 найбільших національних парків США.

Згідно прогнозів U.S. Travel Association динаміка розвитку туризму США буде позитивною (табл. 4). Загальні туристичні витрати зростуть у 2018-2019 рр. на 4,1%, у 2020 р. – 4,3%. Зростання кількості міжнародних відвідувачів у США прогнозується у 2018 р. на 1,9%, 2019 р. – 4,0%, 2020 р. – 4,3%. Темп приросту кількості внутрішніх туристів із метою відпочинку перевищує темпи приросту кількості туристів з бізнес-цілями.

Таблиця 4

Прогноз розвитку туризму США (2018-2020 рр.)

№	Показник	2018	Темп приросту, %	2019	Темп приросту, %	2020	Темп приросту, %
1	ВВП (млрд. дол.)	20,3348	2,5	21,1100	1,7	21,9063	1,6
2	Індекс цін на подорожі	292,0	3,5	300,5	2,9	308,2	2,6
3	Загальні туристичні витрати у США (млрд. дол.); з них:	1,0629	4,1	1,1064	4,1	1,1544	4,3
3.1	Витрати внутрішніх туристів	901,3	4,1	937,0	4,0	975,4	4,1
3.2	Витрати міжнародних відвідувачів	161,6	4,2	169,4	4,8	179,0	5,6
4	Загальна кількість міжнародні відвідувачі в США (млн.)	79,0	1,9	82,2	4,0	85,7	4,3
5	Зарубіжні прибуття до США (млн.)	40,4	2,9	42,1	4,2	44,0	4,4
6	Загальна кількість внутрішніх туристів (млн.); з них:	2,2863	1,8	2,3224	1,6	2,3562	1,5
6.1	Із метою бізнесу	471,2	1,1	475,0	0,8	478,2	0,7
6.2	Із метою відпочинок	1,8151	2,0	1,8474	1,8	1,8781	1,7

Джерело: сформовано автором на основі даних [5].

Туризм індукує мультиплікативний впливи на економіку США, тобто на додаток до товарів і послуг, які безпосередньо купуються мандрівниками, акумулюються непрямі витрати. У 2016 р. загальна сума витрат у США на подорожі склала 2,26 трильйони дол. США., а загальна кількість робочих місць, пов'язаних із поїздками, становила понад 15,3 млн. осіб. Це свідчить про те, що один з дев'яти працівників, що не належить до сільськогосподарських підприємств США, прямо і опосередковано спирається на туристичну галузь. Загальна зайнятість пов'язана з туристичним обслуговуванням включає 8,6 млн. робочих місць у туризмі, де працівники виробляють товари та послуги, що продаються безпосередньо відвідувачам, і 7 млн. непрямих та індукованих робочих місць, пов'язаних із подорожами.

Висновки. Таким чином, туризм у США є високодохідною галуззю і займає перше місце у експорті послуг. У 2016 р. американський туристичний експорт склав 246 млрд. дол., туристичний імпорт – 159 млрд. дол. США. Туристичний потік США характеризується позитивною динамікою. За період дослідження 2007-2016 рр. кількість внутрішніх туристів переважає над кількістю іноземних туристів, що обґрунтовує твердження про високу мобільність та пропагування ідеології внутрішніх мандрівок серед населення. Туристична індустрія США створює робочі місця набагато швидше ніж інші галузі економіки. В середньому кількість робочих місць у туризмі зростає на 16,6% у рік, тоді як у промисловості – 10,3%. Найбільш популярними серед внутрішніх туристів США є наступні види туризму: шопінг-туризм; гастрономічний туризм; сільський туризм. Серед іноземних туристів переважає шопінг-туризм, культурно-пізнавальний туризм, гастрономічний туризм, екологічний туризм, розважальний туризм.

Література:

1. Воскресенский В.Ю. Международный туризм : учебное пособие / В.Ю. Воскресенский. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2006. – 255 с.
2. Мальська М.П. Міжнародний туризм і сфера послуг : [підручник]. / М.П. Мальська, Н.В. Антонюк, Н.М. Ганич. – К.: Знання, 2008. – 661 с.

3. Никитин А.И. Экологический туризм в Германии / А.И. Никитин, С.В. Федорова // Строймного, 2017. №2 (7). [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://stroyrnogo.com/science/economy/ekologicheskij-turizm-v-germanii>.
4. Офіційний сайт National Travel & Tourism Office [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://tinet.ita.doc.gov>.
5. Офіційний сайт U.S. Travel Association [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.ustravel.org>.
6. Пазізіна, С. М. Розвиток в'їзного туризму в Сполучених Штатах Америки / С. М. Пазізіна // Сталій розвиток економіки : міжнар. наук.-виробн. журн. – Тернопіль, 2015. – № 2 (27). – С. 34-38.
7. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу : навчальний посібник / І.В. Смаль. – Ніжин: Видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. – 336 с.
8. Чорна Л. В. Підготовка фахівців з туризму в США / Л. В. Чорна. // Науковий вісник Донбасу. – 2012. – № 2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2012_2_25.
9. Delener N. Current trends in the global tourism industry: evidence from the United States / N. Delener // Revista de Administrazgo Publica. – 2010. – V. 44., № 5, pp.1125-1137.
10. William C. Gartner A Perspective on Rural Tourism Development / William C. Gartner // Regional analysis and policy. – 2005. – № 35 (1). – P. 33-42

List of references:

1. Voskresenskiy V.Iu. Mezhdunarodnyy turizm : uchebnoe posobyе / V.Iu. Voskresenskiy. – М.: YuNYTY-DANA, 2006. – 255 с.
2. Malska M.P. Mizhnarodnyi turizm i sfera posluh : [pidruchnyk]. / M.P. Malska, N.V. Antoniuk, N.M. Hanych. – К.: Znannia, 2008. – 661 с.
3. Nikitin A.I. Jekologicheskij turizm v Germanii / A.I. Nikitin, S.V. Fedorova // StrojMnogo, 2017. №2 (7). [Jelektronnyj resurs]. – Rezhim dostupa : <http://stroyrnogo.com/science/economy/ekologicheskij-turizm-v-germanii>.

4. Ofitsiyni sait National Travel & Tourism Office [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <http://tinet.ita.doc.gov>.
5. Ofitsiyni sait U.S. Travel Association [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <https://www.ustravel.org>.
6. Pazizina, S. M. Rozvytok viznogo turyzmu v Spoluchenykh Shtatakh Ameryky / S. M. Pazizina // Stalyi rozvytok ekonomiky : mizhnar. nauk.-vyrobn. zhurn. – Ternopil, 2015. – № 2 (27). – S. 34-38.
7. Smal I.V. Turystychni resursy svitu : navchalnyi posibnyk / I.V. Smal. – Nizhyn: Vydavnytstvo Nizhynskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykoly Hoholia, 2010. – 336 s.
8. Chorna L. V. Pidhotovka fakhivtsiv z turyzmu v SShA / L. V. Chorna. // Naukovyi visnyk Donbasu. – 2012. – № 2. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2012_2_25.
9. Delener N. Current trends in the global tourism industry: evidence from the United States / N. Delener // Revista de Administrazgo Publica. – 2010. – V. 44., № 5, pp.1125-1137.
10. William C. Gartner A Perspective on Rural Tourism Development / William C. Gartner // Regional analysis and policy. – 2005. – № 35 (1). – P. 33-42.